

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>Bendrieji nacionaliniai teismai

Bendrieji nacionaliniai teismai

Šiame skyriuje sužinosite apie bendrosios kompetencijos teismus, Austrijoje nagrinėjančius civilines ir baudžiamąsias bylas.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Bendrosios kompetencijos teismų sistemą sudaro keturi lygmenys. Šiuo metu (2019 m. Rugsėjo mėn) **bylas nagrinėja** šie teismai:

115 apylinkės teismų (*Bezirksgerichte*),

20 apygardos teismų (*Landesgerichte*),

4 aukštesnieji apygardos teismai (*Oberlandsgerichte*) ir

Aukščiausiasis Teismas (*Oberster Gerichtshof*).

Nuo 2013 m. pradžios Aukštutinės Austrijos, Žemutinės Austrijos ir Štirijos žemėse apylinkės teismų skaičius buvo laipsniškai mažinamas – dabar jų yra 116 (2014 m. liepos 1 d. duomenys). 2017 m. antrąjį pusmetį ir 2018 bei 2019 m. priimti sprendimai dėl tolesnių apylinkės teismų struktūros pakeitimų, kurios įgyvendinus apylinkės teismų bus dar trimis mažiau.

Viešojo intereso apsaugą baudžiamosiose bylose užtikrina šios prokuratūros įstaigos:

16 prokuratūrų (*Staatsanwaltschaften*),

Centrinė kovos su ekonominiais nusikaltimais ir korupcija prokuratūra (*Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption*),

4 aukštesniosios prokuratūros (*Oberstaatsanwaltschaften*) ir

Generalinė prokuratūra (*Generalprokuratur*).

Laisvės atėmimo bausmės vykdo 28 kalėjimai.

A. Teismų organizacinė sistema. Civiliniai ir baudžiamieji teismai

Pirmąja instancija ginčus sprendžia apylinkės arba apygardos teismai. Kompetencija nagrinėti civilines bylas paprastai nustatoma pagal bylos rūšį (rūšinis teisingumas), o kitais atvejais – pagal ginčo dalyko vertę (vertės teisingumas). Rūšinis teisingumas turi pirmumą vertės teisingumo atžvilgiu.

Baudžiamosiose bylose kompetencija nustatoma pagal sankcijų, gresiančių už padarytą nusikaltimą, dydį.

Apylinkių teismai (pirmasis lygmuo)

Apylinkės teismai yra pirmosios instancijos teismai. Jie kompetentingi:

nagrinėti civilines bylas, **kai ginčo suma ne didesnė kaip 15 000 EUR** (vertės teisingumas);

priimti sprendimą dėl tam tikrų rūšių ginčų (nesvarbu suma), visų pirma **šeimos, nuomos ir teismo sprendimo vykdymo bylose** (rūšinis teisingumas);

priimti nuosprendžius kai kuriose **baudžiamosiose bylose** dėl nusikalstamų veikų, už kurias skiriama tik bausmė, bausmė ir laisvės atėmimas ne daugiau kaip vienus metus arba tik toks laisvės atėmimas (pvz., dėl neatsargaus sveikatos sutrikdymo ar vagystės).

Apygardos teismai / pirmosios instancijos teismai (antrasis lygmuo)

Apygardos teismai (**baudžiamosiose bylose**) / **pirmosios instancijos teismai (civilinėse bylose)** kompetentingi:

pirmąja instancija nagrinėti bylas, kurios nepriklauso apylinkės teismų kompetencijai. Be to, jiems pagal rūšį teisingi ginčai, nagrinėjami pagal įstatymą dėl civilinės atsakomybės už atominę energiją ir medžiagas (*Atomhaftpflichtgesetz*), įstatymą dėl valdžios institucijų ir jų pareigūnų atsakomybės (*Amtshaftungsgesetz*), Duomenų apsaugos įstatymą (*Datenschutzgesetz*), taip pat ginčai dėl konkurencijos ir autorių teisių;

antrąja instancija priimti sprendimus dėl apeliacinė tvarka apskųstų apylinkės teismo sprendimų.

antrąja instancija priimti sprendimus dėl apeliacinė tvarka apskųstų apylinkės teismo sprendimų.

Aukštesnieji apygardos teismai (trečiasis lygmuo).

Šie teismai – trečiasis organizacinės sistemos lygmuo. Jie yra Vienoje (kompetentingas Vienoje, Žemutinėje Austrijoje ir Burgenlande), Grace

(kompetentingas Štirijoje ir Karintijoje), Lince (kompetentingas Aukštutinėje Austrijoje ir Zalcburge) ir Insbruke (kompetentingas Tirolyje ir Foralberge).

Šie teismai **apeliacinė tvarka** (antrąja instancija) nagrinėja **civilines ir baudžiamąsias bylas**.

Be to, šie teismai atlieka ypatingą vaidmenį **administruojant teismų sistemą**. Aukštesniojo apygardos teismo pirmininkas yra direktorius, atsakingas už visų teismų, esančių jo teismo apylinkėje, administravimą. Vykdydami šias funkcijas jie išimtinai ir tiesiogiai pavaldūs federaliniam teisingumo ministru.

Aukščiausiasis Teismas (ketvirtasis lygmuo)

Vienoje esantis Aukščiausiasis Teismas **aukščiausiaja instancija nagrinėja civilines ir baudžiamąsias bylas**. Kartu su Konstituciniu Teismu (

Verfassungsgericht) ir Aukščiausiojo administracinio teismo (*Verwaltungsgerichtshof*) jis sudaro vadinamąjį Aukštąjį Teismą (*Höchstgericht*). Tai reiškia, kad jo sprendimų (šalies viduje) apskūsti nebegalima.

Aukščiausiojo Teismo jurisdikcija yra vienas pagrindinių veiksnių užtikrinant **vienodą teisės taikymą** visoje šalies teritorijoje.

Nors nėra įstatymo, pagal kurį žemesnieji teismai turi laikytis aukštųjų teismų sprendimų, paprastai jie vadovaujasi jų praktika.

B. Civilinis teisingumas

Civilinio proceso tvarka gali būti nagrinėjamos įprastinės civilinės bylos, darbo bylos, komercinės bylos ir ne ginčo (ypatingajai) teisenai priskiriamos bylos.

Įprastinio civilinio proceso tvarka sprendžiami privatinės teisės klausimai, kurie nepriklauso komercinių ar darbo teismų kompetencijai arba kurie yra nagrinėtini ypatingosios teisenos tvarka.

C. Teisminės instancijos

C.1. Teisminės instancijos civilinėse bylose

Įprasto civilinio proceso tvarka bylos nagrinėjamos pagal dvi teisminių instancijų schemas. Pirmąja instancija ginčus sprendžia apylinkės arba apygardos teismai.

Jeigu pirmosios instancijos teismas yra apylinkės teismas, apeliacinis skundas pateikiamas apygardos teismui. Jį nagrinėja šio teismo apeliacinių bylų skyrius (*Berufungssenat*).

Jeigu pirmosios instancijos teismas yra apygardos teismas, apeliacinis skundas pateikiamas antrosios instancijos teismui, ir skundą nagrinėja jo apeliacinių bylų skyrius.

Antrosios instancijos teismai kompetentingi tik peržiūrėti pirmosios instancijos teismo sprendimą. T. y., iš esmės jie sprendžia bylą tik pagal ieškinių reikalavimus ir faktines aplinkybes, nustatytas pirmosios instancijos teisme pabaigus žodinį bylos nagrinėjimą. Antrosios instancijos teismai gali išspręsti bylą

iš esmės, t. y. patvirtinti arba pakeisti skundžiamą sprendimą. Tam, atsižvelgdami į pirmosios instancijos teisme pareikštus reikalavimus ir pagrindimus, jie gali iš naujo ar papildomai išnagrinėti visą bylą ar jos dalį arba panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perduoti jam bylą nagrinėti iš naujo, arba skundą atmesti.

Bylose, kuriose turi būti priimamas sprendimas principiniais teisės klausimais, taip pat galima pateikti skundą Aukščiausiajam Teismui.

Aukščiausiasis Teismas sprendžia tik teisės klausimus, todėl priimdamas sprendimą turi remtis ankstesnėje instancijoje nustatytais faktais. Jis vertina, ar remiantis šiais faktais buvo priimtas teisingas sprendimas arba nustato, kad sprendimas yra neteisėtas arba – su tam tikrais apribojimais – kad jį priimant buvo padaryta proceso pažeidimų. Aukščiausiasis Teismas veikia ne tik kaip kasacinė instancija. Jis taip pat gali išnagrinėti bylą iš esmės (patvirtinti arba pakeisti sprendimą), panaikinti ankstesnius sprendimus ir pavesti pirmosios ar antrosios instancijos teismui nagrinėti bylą iš naujo arba skundą atmesti. Daugeliu atvejų sprendimą pirmąja instancija priima vienas teisėjas (ir tik bylos šalies prašymu, jei ginčo vertė yra didesnė kaip 100 000 EUR – trijų teisėjų kolegija). Antrąja instancija sprendžia trijų teisėjų kolegija, o Aukščiausiajame Teisme – penkių teisėjų kolegija. Jei sprendžiamoje byloje keliama esminę reikšmę turintis teisės klausimas (pvz., teismų praktikos keitimas), Aukščiausiajame Teisme sudaroma išplėstinė vienuolikos teisėjų kolegija.

C.2. Teisminės instancijos baudžiamosiose bylose

Sprendimus baudžiamosiose bylose galima apskųsti tik vieną kartą.

Kai pirmąja instancija sprendimą priima apylinkės teismas, galima pateikti:

apeliacinį skundą, kuriuo prašoma sprendimą pripažinti negaliojančiu arba

apeliacinį skundą dėl kaltės nustatymo ir bausmės.

apeliacinį skundą dėl kaltės nustatymo ir bausmės. Apygardos teisme apeliacinį skundą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Kai pirmąja instancija (dėl visų baudžiamųjų nusižengimų ir nusikaltimų, už kuriuos skiriama laisvės atėmimo iki penkerių metų bausmė, pvz., melagingų parodymų davimo teisme) sprendimą priima vienas apygardos teismo teisėjas, galima pateikti:

apeliacinį skundą, kuriuo prašoma sprendimą pripažinti negaliojančiu arba

apeliacinį skundą dėl kaltės nustatymo ir bausmės.

Kompetentingame aukštesniajame apygardos teisme apeliacinį skundą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Jei pirmąja instancija apygardos teismo sprendimas priimtas teisės išsilavinimo neturinčių patarėjų kolegijos (*Schöffengericht*) arba prisiekusiųjų (*Geschworenengericht*), apeliacinis skundas, kuriuo prašoma sprendimą pripažinti negaliojančiu, pateikiamas Aukščiausiajam Teismui. Jeigu apeliacinis skundas yra susijęs tik su bausmės skyrimu, sprendimą priima kompetentingas aukštesnysis apygardos teismas.

D. Skundai

Įprasto civilinio proceso tvarka pirmosios instancijos teismo sprendimai gali būti apskųsti apeliacine tvarka teisės ir faktų klausimais (*Berufung*). Apeliacinis skundas teisės ir faktų klausimais gali būti pateikiamas visose bylose neteisėtumo ar neteisingo teisės aiškinimo pagrindais, o tam tikrose bylose arba kai ginčo vertė viršija 2 700 EUR – taip pat procesinių pažeidimų ar klaidingai nustatytų faktų pagrindu.

Antrąja instancija priimti sprendimai gali būti skundžiami kasacine tvarka. Tačiau tokiam skundai, kuris pateikiamas Aukščiausiajam Teismui, priklausomai nuo ginčijamo klausimo, taikomi įvairūs apribojimai. Visų pirma, Aukščiausiasis Teismas sprendžia tik reikšmingus teisės klausimus. Todėl Aukščiausiasis Teismas imasi peržiūrėti tik tas bylas, kuriose reikia spręsti tokį klausimą. Be to, tam tikrose srityse priimti antrosios instancijos teismų sprendimai negali būti apskųsti, kai ginčijama suma yra mažesnė kaip 5 000 EUR, o kai ginčo suma yra iki 30 000 EUR, reikia gauti antrosios instancijos teismo leidimą pateikti Aukščiausiajam Teismui skundą teisės klausimais (tiesiogiai arba pateikus atskirą prašymą).

E. Teisinių duomenų bazės

Austrijos teisingumo ministerijos svetainėje pateikiama bendro pobūdžio informacija apie Austrijos teismų sistemą.

Ar teisinių duomenų bazėmis galima naudotis nemokamai?

Taip, Austrijos teisingumo ministerijos interneto svetainėje galima naudotis nemokamai.

Susijusios nuorodos

Teismų jurisdikcija. Austrija

Paskutinis naujinimas: 14/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.